

Лекція 2. Історія розвитку науки і її сучасні напрями.(2год.)

- 1. Первісні уявлення про відмінності між народами та їх осмислення.**
- 2. Європейська наука про етнічні особливості і їх походження.**
- 3. Розвиток вітчизняної етнопсихології.**
- 4. Відродження етнопсихології в Україні.**
- 5. Сучасні напрями етнопсихології.**

План.

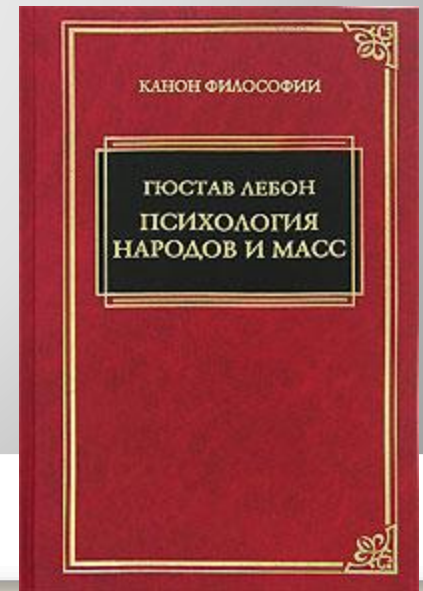
- **Гіппократ.** «Про повітря, води, місцевості» він писав, що всі відмінності між людьми пояснюються місцезнаходженням країни, кліматом та іншими факторами.
- **Геродот.** «Історія» - каталог людських відмінностей, складений допитливою людиною, відносно вільний від різких суджень.
- **Таціта, Плінія Старшого, Страбона.**

Первісні уявлення про відмінності між народами та їх осмислення.

- **Марко Поло,**
- праці Ж. Бодена, Леонардо да Вінчі, Ніколо Макіавеллі
- ЕПОХА ВЕЛИКИХ ГЕОГРАФІЧНИХ ВІДКРИТТІВ ЯК ЗУСТРІЧ ЦИВІЛІЗАЦІЙ
- «Колумбів обмін»: описати всі предмети обміну не вистачило б паперу. Європейці несли в світ мови і релігію, політичну і сексуальну культуру. Експансія європейців вела до створення великих колоніальних імперій
- **Ш. Монтеск'є,** багато речей керують людьми: клімат, релігія, закони, приклади минулого, нрави, звичаї - як результат всього цього складається дух народу

Європейська наука

- **І.Г.Гердер І. Кант, Г.Гегель, Д.Юм,**
- поява у **1859 році - Журналу психології народів і мовознавства**, засновниками якого стали М. Лацарус (1824-1903) і Г. Штейнталь (1823-1893)
- **Г.Лебон**, вивчення
- великих груп – рас,
- народів, їх душевного
- складу і впливу на
- цивілізацію і історію.

ЄВРОПЕЙСЬКА НАУКА

Г.Лебон,

В. Вундт

етнопсихологію розумів як культурно-історичну психологію, вчення про соціальну основу вищої ментальної діяльності

- Американський варіант етнопсихології.
- Заснував Ф.Боас в 1920-х роках, дослідники Р. Бенедикт, М. Мід, М. Спіро ті ін.
- Психологізований напрям(вчення З. Фрейда, К. Хорні, Е. Фромма, А. Маслоу)
- з 60-х – **психологічна антропологія:** теорія культурного релятивізму, неофрейдизм

Культура-і особистість

- фрагменти етнопсихологічної інформації у формі життєвого досвіду, розмитих донаукових знань та безсмертних витворів мистецтва.
- два напрями громадської думки в Росії – західники і слов'янофіли.
- 1847 року відділення Російського географічного товариства вивчали етноскладову російського суспільства
- ***К.Д.Кавелін: інтегрувати етнопсихологію і склад психології***
- ***І.М.Сєченов заперечував.***

**Розвиток вітчизняної
етнопсихології**

- Перший викладач
- етнопсихології, автор
- "Вступу до етнічної психології"
- **Шпет Г.Г.**, нар. у Києві.

- **Гумільов Л.М.** автор оригінальної
- гіпотези про роль особливого
- космічного випромінювання
- і пасіонарного поштовху.
- На цій основі вибудовує
- пасіонарну теорію етногенезу,
- виходячи з якої пояснює
- закономірності і послідовність
- розвитку етносів

Радянський період

- Погляди вітчизняних вчених були звернені в першу чергу на власний етнос, його історію, світогляд, обряди, традиції, суспільний устрій, родинні взаємини, ставлення до дітей, стариків, жінок.
- Етнопсихологія визначила свій предмет, методологію, окреслила коло проблем. Поступово формується її понятійний і методичний апарат, проводяться етнопсихологічні дослідження різних груп населення України, виявляються непрості проблеми міжетнічного спілкування.

Останні роки відзначені стрімким зростанням кола публікацій, видано спеціалізовані збірники та посібники, етнопсихологію вивчають у вузах.

М.Пірен,

Етнопсихологія в Україні

● **5. Сучасні напрями етнопсихології.**

-
-
- Етнопсихологія – наука відносно молода, її розвиток – сучасне осмислення:
- Проблем етносу, його різновидностей, етногенезу;
- Загального і специфічного в проблемах етнічної самосвідомості, ментальності, етнічних стереотипів і диспозицій;
- Особливостей психічного складу етнічних спільнот, національного характеру;

- Проблеми міжетнічного спілкування, попередження появи етноцентризму, шовінізму;
- Причини виникнення, розвитку, способів розв'язання міжетнічних конфліктів;
- Можливості методологічного та інструментального забезпечення етнопсихологічних досліджень;
- Проблеми етнічної соціалізації особистості, ролі впливу різних факторів на цей процес.
- Ось далеко не повне коло наукових інтересів етнопсихології. Вони неоднозначні, пріоритети тих, чи інших проблем, пов'язані зі станом суспільних і національно-психологічних процесів, можуть змінюватися, наповнюватися новим змістом, можуть виникати нові потреби і нові проблеми, що стимулюють, відповідні аспекти досліджень.
-

Коло проблем етнопсихології

- Бердяев Н. Судьба России М., 1990 с.64??
- Вундт Вильгельм Психология народов М.: «Эксмо», СПб. «Terra Fantastica» 2002 864 с.
- Геродот Історії в дев»яти книгах К.: Наукова думка 1993, 576с.
- Лебон Г. Психология народов и масс М.,: «Академический проект» 2011. 238 с.
- Макиавелли Н. Государь изд.Эксмо 2014. 640 с.
- Поло Марко Книга о разнообразии мира Харьков,: Фолио 2013 382с.
- Шпет Г. Г. Введение в этническую психологию СПб.,: Алетейя Изд.дом «П.Э.Т.»1996 156 с.

література

